

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 154/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], podanej advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-8C/58/2017-133 z 15. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. februára 2024 elektronickým podaním bez zaručeného elektronického podpisu a doplnenou písomným podaním z 21. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu č. k. B2-8C/58/2017-133 z 15. júna 2023, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ tiež navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, ako aj uznesenie mestského súdu o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu č. k. B2-8C/58/2017-146 z 31. októbra 2023 a vrátiť vec mestskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho si sťažovateľ uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci: Sťažovateľovi ako neúspešnému žalobcovi vo veci určenia vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu 1/6 z nehnuteľnosti, bolo napadnutým uznesením uložené, aby odporcovi zaplatil trovy právneho zastúpenia vo výške 3 377,23 eur. Po tom, čo napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť (právny zástupca sťažovateľa mal mať bližšie nešpecifikované problémy s doručením zásielok na adresu [REDAKOVANÉ], pozn.), podal proti nemu sťažovateľ sťažnosť, ktorú mestský

súd odmietol uznesením č. k. B2-8C/58/2017-146 z 31. októbra 2023, lebo bola podaná po uplynutí zákonnej lehoty na jej podanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ videl porušenie princípu rovnosti zbraní v tom, že v konaní o merite veci nemal možnosť rozporovať obsah žalovaným predloženej listiny, ktorú bližšie neidentifikoval. Táto listina mala byť protistranou sťažovateľa predložená ešte na hlavnom pojednávaní 2. marca 2023, na ktorom sa sťažovateľ nezúčastnil.

4. Sťažovateľ spochybňoval aj výpočet tarifnej odmeny z hodnoty celej nehnuteľnosti, aj keď v tejto nehnuteľnosti býva, a preto mal súd podľa neho vypočítať tarifnú odmenu podľa § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Tento postup bol podľa sťažovateľa v rozpore aj s predošlým rozhodnutím o výške súdneho poplatku, ktorý bol sťažovateľovi vyrubený za pripojenie sa k žalobnému návrhu.

5. Už uvedené okolnosti podľa sťažovateľa znamenali, že napadnuté uznesenie je nepredvídateľné, zmätočné a v konečnom dôsledku mestský súd vydaním tohto uznesenia porušil sťažovateľom označené články ústavy a dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie princípu rovnosti strán v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) napadnutým uznesením mestského súdu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie týchto práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

12. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že proti napadnutému uzneseniu mestského súdu mohol podať sťažovateľ sťažnosť, ktorú síce aj podal, ale až po uplynutí zákonnej lehoty na jej podanie. Mestský súd teda túto sťažnosť sťažovateľa zamietol pre jej oneskorenosť, a to uznesením č. k. B2-8C/58/2017-146 z 31. októbra 2023, ktoré síce sťažovateľ navrhoval ústavnému súdu zrušiť, ale inak ho v ústavnej sťažnosti nenamietal a ani nespochybňoval (a ani toto uznesenie ako prílohu k ústavnej sťažnosti nepredložil), preto nezakladá predmet ústavného prieskumu v tomto konaní. Ústavný súd v tomto kontexte konštatuje, že ústavná sťažnosť nie je akýsi „náhradný“ opravný prostriedok, ktorý by mal sťažovateľ k dispozícii, ak by svojím zavinením nestihol využiť riadny opravný prostriedok. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušeniu ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné

obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

13. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením mestského súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom namietaným uznesením mestského súdu. Na prerokovanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju musel odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

14. Ústavný súd nad rámec už uvedeného ešte podotýka, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti okrem samotného napadnutého uznesenia o trovách konania vydaného vyšším súdnym úradníkom pomerne nezrozumiteľne napádal aj okolnosť, že na pojednávaní 2. marca 2023 (na ktorom sa nezúčastnil, pozn.) sa nemohol oboznámiť s bližšie neurčenou listinou, ktorú predložila protistrana. Táto okolnosť (ktorá sa týka rozhodnutia vo veci samej, ktoré sťažovateľ touto svojou ústavnou sťažnosťou nespochybnil, pozn.) akokoľvek v ústavnej sťažnosti nezrozumiteľne podaná ale celkom zjavne nemala akúkoľvek súvislosť zo samotným rozhodovaním o trovách konania (rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka bolo vydané až 15. júna 2023), a preto táto okolnosť nemohla vo vzťahu k napadnutému uzneseniu ani teoreticky predstavovať porušenie zásady rovnosti strán.

15. Napokon ústavný súd ešte podotýka, že sťažovateľ k svojej ústavnej sťažnosti (ani k pôvodnému elektronickému podaniu cez e-mail advokáta a ani k jeho neskoršiemu doplneniu) nepriložil plnú moc pre svojho právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom napriek tomu, že ju formálne uviedol ako prílohu v texte ústavnej sťažnosti. Ústavný súd už sťažovateľa nevyzýval na doplnenie predmetnej plnej moci (ktorá nebola predložená ako príloha k ústavnej sťažnosti), pretože ústavná sťažnosť smerujúca proti napadnutému uzneseniu mestského súdu musela byť v tomto prípade odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a samotné fyzické doplnenie plnej moci by už v tomto prípade nemalo žiadny význam.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Maďar
predseda senátu